



İKİ YASA, DÖRT YENİLİK

Yeni yasayla, ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisinin 1 puan indirimli olarak uygulanacağına dair düzenleme yapıldı. Ayrıca sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetinden elde ettikleri kazançlarına da indirim uygulanacak.

Vergi ile ilgili olarak son günlerde Meclis Başkanlığına sunulan iki yasa teklifi vardı. Yazımızın hazırladığı tarih itibarıyla kur korumalı mevduatlardan elde edilen gelirlere ilişkin istisna düzenlemesi hariç diğer hükümler Meclis Genel Kurulunun en son 19 Ocak tarihli toplantısında kabul edildi. Belirttiğimiz istisna düzenlemesinin görüşmeleri ise bir sonraki toplantıya kalmıştı.

Bu yasalar; bireysel emeklilik sistemiyle (BES) ve memur/emekli maaşlarıyla ilgili düzenlemelerin yanında, vergi usul yasası ve kurumlar vergisi yasasında da değişiklikler içeriyor. Yazımızda, Genel Kurul'tutanakları baz alınarak iki yasa teklifiyle vergi mevzuatında yapılması öngörülen değişikliklere dört başlık halinde değineceğiz.

ENFLASYON DÜZELTMESİ ERTELENDİ

Kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, üretici enflasyon oranının, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde yüzde 100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde yüzde 10'dan fazla olması halinde mali tablolarını enflasyon düzeltmesine tâbi tutmaları gerekiyor.

Nitekim 2022/Ocak başında açıklanan endeksler dikkate alındığında, son bir yıllık enflasyon oranı (Aralık/2020-Aralık/2021 Yı-ÜFE) yüzde 79,89 ve son üç yıllık enflasyon oranı da (Aralık/2018-Aralık/2021 Yı-ÜFE) yüzde 141,70 olarak gerçekleştiğinden bu iki şart da sağlanmış oldu.

Ancak TBMM'de kabul edilen yeni yasa ile Vergi Usul Kanunu'na geçici 33. madde eklenerek enflasyon düzeltmesi uygulaması ertelendi. Buna göre geçici vergi dönemleri dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacak. Özel hesap dönemine tabi mükellefler için ise 2022 ve 2023 yılında biten hesap dönemleri dikkate alın-

cak. Ancak yeni yasa uyarınca, 31.12.2023 tarihli mali tablolar ise enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın düzeltme işlemine tabi tutulacak.

TL FON GELİRLERİ İSTISNA OLUYOR

Kurumlar vergisinden istisna olarak değerlendirilen kazançlardan biri, iştirak kazancıdır. Bu istisna kısaca bir kurumun iştirak ettiği başka bir kurumdan elde ettiği temettü gelirleri üzerinden kurumlar vergisi ödememesi anlamına geliyor. Söz konusu maddede ayrıca girişim sermayesi yatırım fonu katılma payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr paylarının da istisna olduğu, diğer fon ve yatırım ortaklıklarından sağlanan kârların ise kurumlar vergisine tabi olduğu belirtiliyordu.

Yeni yasayla, portföyünde yabancı para cinsinden varlık ve altın ile diğer kıymetli madenler ve bunlara dayalı diğer sermaye piyasası araçları bulunan fonlar dışındaki yatırım fonlarından elde edilen kazançların da kurumlar vergisinden istisna edilmesi sağlanıyor.

BİR PUAN İNDİRİMLİ KURUMLAR VERGİSİ

Kurumlar vergisi oranı yasada yüzde 20 olarak yer alıyor. Ancak hatırlanacağı üzere bu oran 2018, 2019 ve 2020 yılı için yüzde 22 olarak uygulanmıştı. Başka bir yasal düzenlemeyle 2021 ve 2022 yıllarına ilişkin kurumlar vergisi oranlarında da artış yapıldı. Buna göre kurumlar vergisi mükelleflerinin 2021 yılı kurum kazançları üzerinden yüzde 25, 2022 yılı kurum kazançları üzerinden yüzde 23 oranında kurumlar vergisi hesaplamaları gerekiyor.

Yeni yasayla, ihracat yapan kurumların münhasıran ihracattan elde ettikleri kazançlarına kurumlar vergisinin 1 puan indirimli olarak uygulanacağına dair düzenleme yapıldı. Ayrıca sanayi sicil belgesini haiz ve fiilen üretim faaliyetiyle işgal eden kurumların münhasıran üretim faaliyetinden elde ettikleri kazançlarına da kurumlar vergisi oranı 1 puan indirimli

olarak uygulanacak. Bu kazançların ihracata isabet eden kısmına ihracatçı şirketler için geçerli olan yukarıdaki oran indiriminin ayrıca uygulanması ise mümkün bulunmuyor. Bu hükümler, 1 Ocak 2022 tarihinden, özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerde 2022 takvim yılında başlayan özel hesap döneminin başından itibaren elde edilen kazançlara uygulanacak.

KUR KORUMALI MEVDUAT VE İSTİSNALAR

21 Aralık'ta sadece yurt içi yerleşik gerçek kişiler için geçerli olmak üzere kur korumalı mevduatla ilgili bir düzenleme yapılmıştı. 11 Ocak'ta Merkez Bankası tebliğinde değişiklik yapılarak yurt içi yerleşik tüzel kişiler de uygulamaya dahil edilmişti. Buna göre yurt içi yerleşik gerçek kişilerin 20 Aralık 2021 tarihinde mevcut olan, yurt içi yerleşik tüzel kişilerin ise 31 Aralık 2021 tarihinde mevcut olan ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini cinsinden döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesabı bakiyeleri, hesap sahibinin talep etmesi halinde dönüşüm kuru üzerinden TL'ye çevrilecek. Bankalar ise yurt içi yerleşik gerçek kişiler için üç ay, altı ay veya bir yıl vadeli ve yurt içi yerleşik tüzel kişiler için altı ay veya bir yıl vadeli TL mevduat veya katılım hesabı açacaklardır.

Kurumlar ile bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri 31 Aralık 2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 17 Şubat 2022 tarihine kadar TL'ye çevirip en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılım hesaplarında değerlendirmeleri durumunda elde ettikleri aşağıdaki kazançlar gelir/kurumlar vergisinden istisna olarak değerlendirilecek.

• Söz konusu yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının 01.10.2021 ilâ 31.12.2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı,

• 17 Şubat 2022 tarihine kadar TL'ye çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dahil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.

17 ŞUBATTAN SONRA SATILAN DÖVİZLER

Yukarıda da belirttiğimiz gibi 17 Şubat'a kadar satılan dövizlerle ilgili en önemli avantaj 1 Ekim ile 31 Aralık 2021 tarihler arasındaki kur değerlemesinden kaynaklanan gelirin de istisna edilmesiydi. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla bilançoda yer alan dövizini 17 Şubat 2022'den sonra bozduranlar için böyle bir istisna geçerli değil.

Yıl sonu itibarıyla bilançoda yer alan dövizin 2022 yılı sonuna kadar dönüşüm kuru üzerinden TL'ye çevrilmesi ve bunun en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılım hesaplarında değerlendirilmesi durumunda oluşan kur farkı kazançlarının, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle TL'ye çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı gelir/kurumlar vergisinden istisna olarak değerlendirilecek. Diğer taraftan dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan gelirler de dahil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar da bu istisnadan yararlanabilecek.

ALTIN DA İSTİSNA KAPSAMINDA

31 Aralık 2021 tarihli bilançolarda yer alan altın hesapları ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesapları da kapsama giriyor. Bu hesap bakiyelerinin 2022 yılı sonuna kadar dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilmesi ve ardından en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılım hesaplarında değerlendirmeleri halinde elde edilen gelirler de istisna olarak değerlendirilecek. İstisna edilecek gelir ve kazançlar; söz konusu varlıkların TL'ye çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile vade sonunda elde edilen faiz ve kâr paylarından oluşuyor. Dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da istisna kapsamında değerlendiriliyor.

VADEDEN ÖNCE ÇEKİLİRSE

TL mevduat veya katılım hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda ise istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler vergi ziyai cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte mükelleflerden tahsil edilecektir. Vergi ziyai cezası, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergi tutarının bir katı kadar, gecikme faizi ise aylık yüzde 1,60 olarak uygulanıyor.

